

Interne memo

Aan : College van burgemeester en wethouders
Van : Peter Smid in overleg met Tjeerd van Markesteyn
Betreft : Bevindingen Berenschot bezuinigingsopgave
Datum : 1 december 2014

Inleiding

Berenschot onderschrijft in het onderzoeksrapport en in bijgevoegd memo (bijlage 1) de door ons berekende structurele bezuinigingstaakstelling van circa € 1,5 miljoen per jaar vanaf 2016. Dit is het gemiddelde van de begrotingstekorten die in de in de begroting 2015 opgenomen meerjarenramingen worden gepresenteerd in de jaren 2016 tot en met 2018.

Berenschot geeft voorts aan dat bovenop de structurele bezuinigingstaakstelling van € 1,5 miljoen vanaf 2016 gedurende de periode 2016 tot en met 2022 nog een extra bedrag bezuinigd moet worden van € 2 miljoen per jaar. Dit om begrotingsoverschotten mee te creëren waarmee de schuldpositie kan worden verbeterd. Op basis van de “beleidsarme” prognosebalans die in onze begroting 2015 is opgenomen blijkt namelijk dat we de door de raad gestelde doelen met betrekking tot de schuldkengetallen (een debt ratio < 80 % en een verhouding netto schuld / exploitatie < 110 % in 2022) alleen kunnen behalen door het extra terugdringen van de schuldpositie met een bedrag van cumulatief afgerond € 14 miljoen in 2022. Het bedrag van € 14 miljoen heeft Berenschot gedeeld door 7 jaar (2016 tot en met 2022) en aldus is men gekomen tot een extra bezuinigingstaakstelling van € 2 miljoen (tijdelijk gedurende 7 jaar). De noodzaak van deze extra bezuinigingstaakstelling is gebaseerd op de volgende door Berenschot gehanteerde veronderstelling:

“Ervan uitgaand dat het niet mogelijk is om substantieel schulden af te bouwen door activa te verkopen of voorraden af te bouwen (deze activa zijn immers in gebruik), is verbetering alleen mogelijk door een positief exploitatieresultaat.”

De veronderstelling dat het niet mogelijk is om substantieel schulden af te bouwen door activa te verkopen of voorraden af te bouwen gaat naar ons idee op dit moment te ver. Hieronder leggen wij uit waarom. We gaan daarbij in op de mogelijkheden tot afstoten van vastgoed en de effecten van een uit voeren investeringsscreening. Daar koppelen we een berekening aan en we besluiten met onze conclusie met betrekking tot de noodzaak van de door Berenschot genoemde extra bezuiniging van € 2 miljoen per jaar gedurende de periode 2016 tot en met 2022.

Afstoten vastgoed

Vlootschouw

In juni 2013 heeft de zogenaamde vlootschouw inzake het vastgoed plaatsgevonden (zie bijlage 2). Daarbij is het vastgoed door de raad ingedeeld in 3 categorieën: op korte termijn af te stoten (c-categorie), verkoop ter discussie (b-categorie) en behouden (a-categorie). Inmiddels hebben de eerste verkopen uit de c-categorie plaatsgevonden. Ten opzichte van de stand van de vlootschouw zijn er diverse ontwikkelingen geweest. Naar onze inschatting moet het mogelijk zijn om zeker voor € 2 miljoen te verkopen voor 2022 (dit is een zeer grove inschatting van de opbrengst van de resterende c-locaties, vermeerderd met de verkoop van (de locatie van) de huidige Sint Nicolaasschool en de Rieshoek (zie hieronder bij ontwikkeling 2).

Ontwikkelingen na de vlootschouw

Sinds de vlootschouw is er een aantal ontwikkelingen geweest die ertoe leiden dat een aantal panden die gecategoriseerd stonden als a (behouden) toch verkocht kunnen worden. Het gaat om de volgende ontwikkelingen:

1. Op dit moment loopt er een onderzoek naar doordecentralisatie van onderwijshuisvesting in het voortgezet onderwijs.

Het gaat om twee scholen voor voortgezet onderwijs: het Maartens College en het Zernike College.

1a. In geval van het Maartenscollege vinden hierover al besprekingen plaats tussen schoolbestuur Carmel College en de gemeente op bestuurlijk niveau. Insteek daarbij is in ieder geval ook de overdracht van de huidige boekwaarde van het schoolgebouw door de gemeente aan het schoolbestuur tegen contante betaling. Daarbij gaat het om een bedrag van € 3,4 miljoen.

1b. Voor het Zernike College wordt op dit moment nieuwbouw gepleegd. O2G2 (het schoolbestuur van het Zernike College) heeft op ambtelijk niveau aangegeven ook open te staan voor doordecentralisatie. Het Zernike College heeft ook vestigingen in de gemeente Groningen. O2G2 heeft aangegeven dat ook in de gemeente Groningen een onderzoek loopt naar doordecentralisatie en dat men het liefst zou hebben dat, als sprake is van doordecentralisatie, dit zou gelden voor beide gemeenten en voor alle schoolgebouwen (O2G2 heeft niet alleen scholen voor voortgezet onderwijs, maar ook voor speciaal onderwijs). Aangezien een doordecentralisatie-traject zeer arbeidsintensief is (mede door de gecompliceerde BTW-problematiek), hebben we ervoor gekozen om eerst de eventuele doordecentralisatie van het Maartenscollege volledig te onderzoeken. Dit zou in het voorjaar van 2015 tot een raadsvoorstel kunnen leiden.

Daarna kan een eventuele doordecentralisatie van het Zernike College verder onderzocht worden. Zou uit het onderzoek blijken dat een doordecentralisatie in dit geval ook haalbaar en aantrekkelijk is, dan zou het gaan om de overdracht van circa € 15 miljoen boekwaarde door de gemeente aan het schoolbestuur tegen contante betaling. Het onderzoek kan naar verwachting niet eerder dan einde 2015 worden afgerond.

In het voortgezet onderwijs gaat het dus om een eventuele overdracht van ruim € 18 miljoen tegen betaling. Daarnaast zijn er in het primair en speciaal onderwijs misschien mogelijkheden tot doordecentralisatie. Dit zou ook nog nader onderzocht kunnen worden.

2. De (locatie van de huidige) Sint Nicolaasschool kan verkocht worden. Ook het gebouw van De Rieshoek is vrijgekomen en kan verkocht worden.

3. De investering in een nieuwe brandweerkazerne zit verwerkt in de begroting. Afhankelijk van de besluitvorming over de huisvesting van de brandweer binnen de Veiligheidsregio Groningen, hoeven we deze investering niet zelf te doen of kunnen we de boekwaarde van de investering binnen afzienbare tijd overdragen. Het gaat om een investering van afgerond € 3,4 miljoen.

Het is raadzaam om de vastgoedcategorisering periodiek te updaten naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen.

Investeringscreening

Ook is het verstandig om in het kader van de Voorjaarsnota 2016 een hernieuwde investeringscreening uit te voeren, waarbij alle investeringen (ook de al toegekende investeringskredieten die nog niet in uitvoering genomen zijn) opnieuw worden beoordeeld op nut, noodzaak en timing. Voor de periode 2015 tot en met 2022 is een

totaal volume aan investeringsuitgaven voorzien van € 35,3 miljoen. Wij gaan er vanuit dat het mogelijk moet zijn om hiervan € 2 miljoen te schrappen.

Berekening

Tabel maatregelen verlaging schuldpositie:

Omschrijving	Minimumbedrag	Maximumbedrag
diverse af te stoten vastgoed*	€ 2 miljoen	€ 2 miljoen
brandweerkazerne	€ 3,4 miljoen	€ 3,4 miljoen
volledige doordecentralisatie VO	€ 0	€ 18,4 miljoen
investeringscreening	€ 2 miljoen	€ 2 miljoen
Totaal	€ 7,4 miljoen	€ 25,8 miljoen

*Hierin is de b-categorie (afstoten ter discussie) nog niet verwerkt.

Conclusie

Op dit moment is het te vroeg om te concluderen dat voor het halen van de door de raad gestelde doelen met betrekking tot de schuldkengetallen in het jaar 2022 een extra bezuiniging in de periode 2016 tot en met 2022 van € 2 miljoen per jaar nodig is. Eind 2015 kunnen we weten of deze doelen met de overdracht / verkoop van vastgoed (waaronder een eventuele doordecentralisatie van onderwijshuisvesting) en met het beperken van de investeringsuitgaven (investeringscreening) halen. Het eventuele deel van het benodigde bedrag van € 13,7 miljoen dat we daar niet mee halen, kunnen we dan alsnog vertalen in een extra bezuinigingstaakstelling voor de jaren 2017 tot en met 2022.

Hierbij benadrukken wij dat het voor het halen van de doelen met betrekking tot de schuldpositie essentieel is dat er geen nieuwe aankopen van vastgoed plaatsvinden en dat er geen nieuwe investeringen worden gedaan die uitstijgen boven het niveau dat daarvoor beschikbaar is in de begroting.

Bijlage 1: Memo Berenschot

Bijlage 2: Categorisering vlootshouw vastgoed juni 2013